

Pact Brabant Werkplan 2007

19 januari 2007
Projectplan 1663

PSW
Stationsplein 4
Postbus 1228
5200 BG 's-Hertogenbosch
telefoon: (073) 612 43 25
telefax : (073) 612 85 75
e-mail : info@psw.nl

Inleiding

'*Kennis is meedoen*' is de simpele, maar treffende leuze, waarin vrijwel alle actoren, die een rol spelen op de Brabantse arbeidsmarkt zich kunnen vinden. Het belang van scholing, op alle niveaus en regelmatig ('leven lang leren'), wordt eveneens door velen onderschreven. Er is ook steeds meer draagvlak voor het uitgangspunt dat deze ambitie vooral regionaal moet worden gerealiseerd, in aanvulling op de inspanningen die door gemeenten en uitvoeringsinstanties als CWI en UWV worden geleverd. De provincie Noord-Brabant moedigt deze regionale benadering van harte aan, onder meer door financiering van het Brabantse overlegplatform Pact Brabant. In deze notitie treft u het Werkplan van het Pact aan, met een overzicht van voorgenomen activiteiten voor het jaar 2007.

Bijdragen aan het terugdringen van de tekorten aan geschoold personeel staat hoog op de agenda van het Pact. Al enkele jaren onderschrijven de Brabantse partners initiatieven als 'Op de bres voor Techniek' (promotie technische opleidingen), 'Ervaring Werkt' / WerkWijzer (leeftijdsbewust personeelsbeleid) en 'Kennis = Meedoen'. In 2007 zal het Pact waar mogelijk initiatieven ondersteunen, die een gezamenlijke regionale aanpak nastreven in samenwerking met het bedrijfsleven en het beroepsonderwijs. Zo wordt een Brabant-brede uitwisseling van kennis en ervaring georganiseerd tussen de LeerWerk-initiatieven, die in diverse regio's van de grond komen.

De sterke opleving van de Brabantse economie in het afgelopen jaar heeft inmiddels geleid tot een daling van de werkloosheid in Brabant tot net onder de 80.000 personen (bron CWI-net oktober 2006). Wie echter dieper inzoomt op de kenmerken van deze werkzoekenden, constateert dat bepaalde groepen relatief oververtegenwoordigd zijn; met name ouderen (45 plus), allochtone jongeren, gehandicapten en gedeeltelijk arbeidsgeschikten profiteren nauwelijks van de aantrekkende conjunctuur. Blijkbaar is er meer voor nodig om deze mensen aan het werk te krijgen. En het Pact Brabant wil hier graag 'werk van maken' door binnen Brabant visie, kennis en ervaring uit te wisselen en door veelbelovende initiatieven gezamenlijk te 'adopter' of te lanceren.

Vertrouwde Pact Brabant activiteiten, zoals het arbeidsmarktcafé, keren terug in 2007. Inhoudelijk worden er echter elk jaar nieuwe accenten gelegd, als gevolg van de snelle ontwikkelingen in de Europese en mondiale economie. Zo is het nuttig en leerzaam om te zien hoe andere Europese regio's omgaan met nieuwe uitdagingen en structurele knelpunten op hun arbeidsmarkt. In 2007 zullen we met de Brabantse bestuurders naar Vlaanderen afreizen, om meer zicht te krijgen op de opvallend goed georganiseerde 'sociale economie' aanpak van onze Zuiderburen.

PSW voert het secretariaat van het Pact Brabant. In paragraaf 1. van dit werkplan vindt u een overzicht van de activiteiten, die gericht zijn op het uitwisselen van visie, kennis en ervaring binnen Brabant; in paragraaf 2. wordt ingegaan op de ontwikkelingsfunctie van het Pact (het signaleren, analyseren en agenderen van arbeidsmarktontwikkelingen); in paragraaf 3. worden een aantal ondersteunende activiteiten weergegeven.

Voor een toelichting kunt u terecht bij Fred Aarten, senior adviseur bij PSW .

1. Overleg en uitwisseling

Comité van Toezicht (CvT)

Het Comité van Toezicht van het Pact Brabant komt in 2007 onder voorzitterschap van de gedeputeerde regelmatig (5 keer) bij elkaar (zie bijlage 1). Op de bijeenkomsten van het CvT wordt de voortgang gevolgd van de projecten en initiatieven, die onder auspiciën van het Pact Brabant worden uitgevoerd.¹

Samenstelling (zie bijlage 2)

Behalve de provincie zijn de beide RPA's, de gemeenten Tilburg, 's-Hertogenbosch en Uden/Veghel vaste 'spelers' in het Pact, samen met de sociale partners (BZW, MKB, FNV, ZLTO en SER-Brabant) en het Brabants beroepsonderwijs (voorzitter ROC overleg). Tevens is het CWI district Zuidoost – Nederland als adviseur betrokken bij het Pact overleg.

De samenstelling van het CvT ligt niet vast. Uitgangspunt is een samenstelling, die een breed bestuurlijk draagvlak garandeert onder de geledingen Overheid – Beroepsonderwijs – Bedrijfsleven (inclusief vakbeweging) uit alle regio's van de provincie Noord-Brabant. In 2007 wordt de link gelegd met de leerwerkloketten.

SER-Brabant

SER-Brabant is een adviesorgaan van de provincie Noord-Brabant, waarin sociale partners vertegenwoordigd zijn. Het CvT Pact Brabant biedt als (breder) overlegplatform de SER een klankbord, met name als het gaat om sociaal-economische vraagstukken waar ook gemeenten bij zijn betrokken.

Gast sprekers

Zoals gebruikelijk zullen er ook in 2007 derden aan de Pact tafel worden uitgenodigd om bepaalde initiatieven of vraagstukken te belichten. Dit zijn veelal mensen, die betrokken zijn bij het van de grond krijgen van bepaalde innovatieve acties.

Inhoudelijke thema's

Kennis = Meedoen

In het afgelopen jaar stond het 'scholingsoffensief' Kennis = Meedoen van de provincie Noord-Brabant hoog op de agenda. Dit programma is door het Pact Brabant geadopteerd. In het afgelopen jaar zijn diverse experimenten onder de vlag van K = M ontwikkeld en uitgevoerd. In 2007 zal deze good practice breed worden uitgezet in Brabant. Dit zal onder meer via het Pact verlopen, vandaar dat de voortgang van het K = M Actieprogramma regelmatig in het Comité van Toezicht aan de orde zal komen.

Kleurrijk Brabant Werkt

In het afgelopen jaar hebben de promotieteams van allochtone jongeren, doorgaans studierend op een ROC, onder de vlag van 'Kleurrijk Brabant Werkt!' stevig aan de weg getimmerd in diverse regio's. Vaak kon daarbij een beroep gedaan worden op de netwerken van de Pact bestuurders, die ook dit Actieprogramma hebben geadopteerd. De (voorlopige?)

¹ Het CvT van Pact Brabant is geen beleidsmatig orgaan of projectorganisatie. Het Pact Brabant 'adopteert' projecten en activiteiten, maar draagt geen directe inhoudelijke of financiële verantwoordelijkheid voor deze projecten.

eindresultaten van de KBW acties zullen in 2007 worden besproken in het Pact Brabant overleg.

Organiserend vermogen

Tussen de lokale en landelijke spelers op de arbeidsmarkt bevinden zich op regionaal niveau, naast de nog overgebleven RPA's, tal van ad hoc samenwerkingsverbanden en netwerken. Er tekenen zich met name nieuwe, regionale samenwerkingsstructuren af, die op uitvoerend niveau een betere aansluiting tussen het bedrijfsleven en het (beroeps-) onderwijs nastreven. Het initiatief daarbij komt soms van de kant van het onderwijs (met name van de grote, regionale onderwijsinstellingen), maar soms ook van de kant van het bedrijfsleven (Brabo's / KvK Oost-Brabant in navolging van de al langer bestaande ROBO's in Midden-Brabant). Het secretariaat van het Pact Brabant zal deze ontwikkelingen in 2007 op de voet volgen en regelmatig agenderen in de vergaderingen van het Comité van Toezicht.

De provincie Brabant heeft al toegezegd de verdere ontwikkeling en uitbouw van de zes nieuwe LeerWerk-initiatieven te ondersteunen. Een van de manieren waarop dit kan gebeuren is het faciliteren van een Brabant-brede uitwisseling van kennis, ervaring en afstemming van initiatieven via het Pact Brabant. Daartoe zullen de coördinatoren van de LeerWerk-initiatieven worden uitgenodigd deel te nemen aan het secretariaatsoverleg van het Pact (zie hieronder).

Onderkant arbeidsmarkt

De werkloosheid in Brabant is in de herfst van 2006 gedaald tot net onder de 80.000 personen. Wie dieper inzoomt op de kenmerken van de resterende werkzoekenden in Brabant, constateert dat bepaalde groepen relatief oververtegenwoordigd zijn; met name ouderen (45 plus), allochtone jongeren, gehandicapten en gedeeltelijk arbeidsgeschikten. In feite wordt de klus om deze mensen toe te leiden naar betaald werk steeds zwaarder voor instanties als gemeenten, UWV, CWI en reïntegratiebedrijven.

De tijd is in ieder geval rijp voor nieuwe initiatieven op dit terrein, zo moge ook blijken uit het 'Manifest van de gemeenten' (VNG, november 2006), waarin wordt gepleit voor meer 'lokaal en regionaal maatwerk' om ook mensen met een grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt actief te laten deelnemen aan de samenleving. En ook de sociale partners, verenigd in de landelijke SER, hebben (september '06) de ambitieuze doelstelling geformuleerd, dat in de komende jaren 'vierhonderdduizend mensen' extra aan het werk moeten gaan. Alleen over de vraag hoe dit te realiseren, was de SER nog niet uit.

Het Pact wil visie, kennis en good practice op dit terrein in 2007 binnen het CvT uitwisselen. Ook het advies dat SER-Brabant begin 2007 over deze materie zal uitbrengen, zal in het Pact worden besproken.

Excursie naar Vlaanderen

Een Pact-studiereis, zoals naar München in 2003 en Stockholm in 2005, heeft in het verleden inspirerend gewerkt op Brabantse initiatieven als 'Kennis = Meedoen' en 'Ervaring Werkt'. Een dergelijk bezoek, zo leert de ervaring, bevordert bovendien de teamspirit van het Pact en maakt dat Brabantse bestuurders uit verschillende geledingen en regio's elkaar sneller weten te vinden. In 2007 staat het thema 'sociale economie' centraal bij een tweedaags bezoek aan Vlaanderen.

Het terrein van de sociale economie (zie onder paragraaf 2) wordt in België al jaren zeer serieus genomen. Dat mag mede blijken uit het feit dat dit land zelfs een minister van sociale economie kent. Onze zuiderburen hebben een goede reputatie opgebouwd rond het opzetten van een professioneel gerunde 'sociale economie'. Instrumenten als de 'dienstencheque' slagen er in om duizenden werkzoekenden uit de bijstand te halen en veel werk te 'witten', dat voorheen zwart werd uitgevoerd. Maar er zijn tal van andere initiatieven in de Vlaamse steden Antwerpen, Brugge, Gent, Charleroi etc., waar we in Brabant wat van kunnen opsteken. Het voornemen is daarom om in het najaar van 2007 met het voltallige Pact bestuur een tweedaags bezoek te brengen aan een of twee van deze steden.

Overleg Techniek

De provincie Noord-Brabant en het Pact Brabant staan al enkele jaren 'op de bres voor techniek', omdat het belang van een technisch goed geschoolde beroepsbevolking van evident belang is voor onze provincie. In dat kader worden in alle Brabantse regio's meerjarige, stimulerende techniek-programma's ondersteund en wordt ook een uitwisselingsoverleg tussen de technische opleidingen van de ROC's in Brabant gefaciliteerd. Gedeputeerde Luijendijk zit het overleg voor. In 2007 zal dit overleg, waarvoor de directeurs van de Brabantse ROC's worden uitgenodigd, nog een aantal malen (maximaal 5x) plaatsvinden. Het is uiteindelijk de bedoeling dat de samenwerkende ROC's dit overleg verder in eigen beheer gaan organiseren.

Secretarisoverleg Pact Brabant (RPA's , LeerWerkloketten, CWI, provincie)

Aan deze bijeenkomsten, voorgezeten door de Pact secretaris, nemen de secretarissen van de Brabantse RPA's, een vertegenwoordiger van de beide Brabantse CWI districten en een ambtelijke vertegenwoordiging van de Provincie Noord-Brabant deel. In 2007 zullen ook de de trekkers van de zes Brabantse LeerWerk-loketten deel gaan nemen aan het secretariaatsoverleg van het Pact. Op 11 december jl. vond een oriënterend overleg plaats met de coördinatoren van de zes Brabantse LeerWerk-initiatieven en allen gaven aan graag mee te werken aan deze uitwisseling op Brabantse schaal. Het is de bedoeling om in 2007 vijfmaal bij elkaar te komen (zie bijlage 1).

Arbeidsmarktcafé

Het Pact Brabant arbeidsmarktcafé biedt al enkele jaren een Brabants podium aan bestuurders en arbeidsmarktprofessionals om met elkaar te discussiëren over structurele arbeidsmarktknelpunten en de haalbaarheid en wenselijkheid van bepaalde initiatieven. De formule van het Pact- café, een bijeenkomst in een wat informelere sfeer, liefst in een 'café-achtige ruimte met barpianist, blijkt succesvol; rond de 80 personen nemen doorgaans deel aan de bijeenkomsten, die telkens in een andere gemeente in Brabant worden georganiseerd.

Het Pact zal in 2007 twee arbeidsmarktcafés organiseren.

2. Ontwikkelingsfunctie

Het anticiperen op structurele arbeidsmarktknelpunten in de nabije toekomst is een van de kerntaken van het Pact Brabant. Thema's als de vergrijzing, het gebrek aan technisch geschoolden, globalisering, kenniseconomie en de achterblijvende participatie van allochtonen op de arbeidsmarkt stonden al in een vroeg stadium op de Pact agenda. Door nieuwe ontwikkelingen in Pact verband te signaleren en te agenderen, wordt bijgedragen aan een toekomstgericht arbeidsmarktbeleid in Brabant. Dat zal in 2007 opnieuw de opgave zijn van het Pact. Een van de thema's zal naar verwachting het terrein van de 'sociale economie' zijn.

2.1 Sociale Economie

Voor een belangrijk deel van de werkzoekenden in Nederland en ook in Brabant (men schat circa 30 tot 50%) lijkt de afstand tot de reguliere arbeidsmarkt niet of nauwelijks te overbruggen. En toch willen en kunnen deze mensen nog vaak een nuttige bijdrage verlenen aan de maatschappij. Tal van initiatieven, zowel uit private hoek ('social firms') als publiek (door gemeenten of SW opgezet) bieden mensen de kans toch mee te doen. Ook worden nieuwe publiek – private samenwerkingsvormen gesignaleerd (met name met woningbouwcorporaties), die op creatieve wijze investeren in buurten en mensen.

Het Pact Brabant wil bijdragen aan de verdere ontwikkeling en professionalisering van de 'sociale economie' in Brabant. Zo zal het Pact in 2007 in samenwerking met PSW de bestaande kennis en ervaring op dit terrein verzamelen en uitwisselen en nieuwe initiatieven onder de aandacht brengen. In 2007 zal zowel een expertmeeting als een bestuurlijke bijeenkomst rond dit thema plaatsvinden. De expertmeeting zal in de eerste helft van het jaar worden georganiseerd in de vorm van een Pact Brabant Arbeidsmarkt café. De bestuurlijke bijeenkomst rond dit thema zal in de tweede helft van 2007 worden georganiseerd, wellicht in de vorm van een 'uitgebreid CvT overleg'.

2.2 Actuele thema's

Europese arbeidsmarkt

De wereld is door de snelle technologische ontwikkelingen onmiskenbaar 'kleiner' geworden en zeker de Brabantse economie heeft door haar open karakter, ligging en exportgerichtheid direct te maken met ontwikkelingen elders ter wereld. Zo heeft de doorzettende Europese arbeidsmigratie, met vele duizenden werknemers uit Oost-Europa, onmiskenbaar consequenties voor Brabants bedrijven, werknemers en werkzoekenden.

Op 1 januari 2007 sluiten zich opnieuw twee Oost-europese landen (Bulgarije en Roemenie) aan bij de EU. De welvaartsverschillen tussen beide landen en Nederland zijn dermate groot, dat een grote toestroom van werkzoekenden te verwachten valt, al worden er overgangsregimes ingesteld. Zo is onlangs besloten de grenzen voor werkzoekenden uit Bulgarije en Roemenie tot 2009 gesloten te houden. De overgangsregimes voor de landen, die zich al eerder hebben aangesloten (Polen, Hongarije, Tsjechië etc.), worden binnen afzienbare tijd beëindigd. Vijf jaar na toetreding moeten de grenzen volledig open zijn, tenzij kan worden aangetoond dat openstelling de arbeidsmarkt ernstig verstoort.

In 2007 zullen deze ontwikkelingen en hun gevolgen voor de Brabantse arbeidsmarkt in Pact Brabant-verband aan de orde worden gebracht.

Voortijdig schoolverlaten & beïnvloeden studie- en beroepskeuze

De jeugdwerkloosheid in Brabant lijkt weg te smelten maar de kwalitatieve mismatch tussen Vraag en Aanbod van jongeren op de arbeidsmarkt blijft een groot probleem. Teveel jongeren stromen bovendien nog voortijdig uit, zonder te beschikken over een startkwalificatie of een sectorstartniveau dat perspectief op duurzaam werk biedt. Het beïnvloeden van de beroepskeuze van veel jongeren zou volgens kenners veel onheil kunnen voorkomen en een belangrijke bijdrage kunnen verlenen aan het bestrijden van de tekorten aan geschoold personeel. De vraag is echter hoe je dat kunt doen. Hier valt in ieder geval door samenwerking tussen VMBO's, ROC's, Kenniscentra, CWI, gemeenten en werkgevers veel te winnen. Good practice op dit terrein, al dan niet binnen Brabant, zal worden geïnventariseerd.

Deze en andere actuele zaken zullen in overleg met de provincie in Pact verband worden geanalyseerd en geagendeerd.

3. Communicatie en Promotie

De rol en de activiteiten van het Pact Brabant zijn met name gericht op Brabantse bestuurders en arbeidsmarktprofessionals. Zij worden op diverse manieren geïnformeerd, waarbij veelal gebruik wordt gemaakt van het uitgebreide adressenbestand van PSW. Doordat PSW tevens de site www.arbeidsmarktbrabant.nl beheert, worden de Pact-initiatieven ook via deze veelbezochte site bekendgemaakt, hetgeen het bereik en de naamsbekendheid van het Pact vergroot. Door de nieuwe lay-out van het Pact wordt ook de essentiële rol van de provincie Noord-Brabant, als trekker en financier van dit platform, onderstreept.

- *Nieuwsbrief*
Algemene informatie over de activiteiten van het pact en over allerlei good practice projecten wordt in 2007 verspreid via de Pact Nieuwsbrief. Met een oplage van 1200 bereikt dit blad de relevante actoren in Brabant op het terrein van arbeidsmarkt en beroepsonderwijs. De Pact Nieuwsbrief verschijnt tweemaal per jaar.
De Pact nieuwsbrief zal ook in 2007 ruimte bieden aan www.arbeidsmarktbrabant.nl en aan het tv programma *Baanbrekend magazine*, beide door de provincie gefinancierd.
- *Website*
De Pact Brabant website (www.pactbrabant.nl) verstrekt achtergrondinformatie over het Pact en de speciale Pact-activiteiten en bijeenkomsten (zoals het arbeidsmarktcafé).
- *Publicatie*
Diverse gemeenten, met name de wat kleinere en middelgrote, blijken in de afgelopen jaren het 'Werk-deel' van de beschikbare WWB middelen, bestemd voor reïntegratie van hun bijstandsgerechtigden, te hebben onderbesteed. Op verzoek van enkele Pactbestuurders zal het Pact in 2007 in samenwerking met PSW een publicatie uitbrengen, waarin informatie, good practice en tips wordt gegeven over het optimaal inzetten van deze middelen. Het is de bedoeling om deze handleiding breed te verspreiden onder Brabantse gemeenten.

4. Pact Brabant secretariaat

Het secretariaat van het Pact Brabant is ondergebracht bij PSW te 's-Hertogenbosch en is dagelijks bereikbaar. De secretaris van het Pact Brabant voert zijn activiteiten uit in nauwe samenwerking met medewerkers van de provincie Noord-Brabant.

5. Productenlijst (samengevat)

Bovenstaande activiteiten in 2007 leveren samengevat de volgende 'produkten' op:

- voorbereiding, uitvoering en verslaglegging van 5 CvT bijeenkomsten;
 - het opstellen van discussienotities t.b.v. het Pact overleg rond de thema's sociale economie / onderkant arbeidsmarkt, Europese arbeidsmigratie, voortijdig schoolverlaten & beïnvloeding studiekeuze en eventueel andere actuele zaken;
 - het vertegenwoordigen van het Pact op diverse (regionale) bijeenkomsten;
 - voorbereiding, uitvoering en verslaglegging van 5 x secretarisoverleg (met RPA's, LeerWerkklokken, CWI en provincie);
 - voorbereiding, uitvoering en verslaglegging van minimaal 2 en maximaal 5 bijeenkomsten van het Platform Techniek;
 - organisatie van twee Arbeidsmarktcafés (waarvan een het karakter heeft van een expertbijeenkomst 'sociale economie');
 - voorbereiding en organisatie van een tweedaags studiebezoek aan Vlaanderen (thema 'sociale economie');
 - publicatie rond onderbesteding WWB middelen (in samenwerking met PSW);
 - publicatie van twee Pact Nieuwsbrieven;
 - beheer en updaten van de Pact Brabant website;
- vraagbaakfunctie en secretariaat Pact Brabant (dagelijks bereikbaar).

Bijlage

Deelnemers CvT Pact Brabant (per 1.01.2007)

De heer W. Luijendijk, gedeputeerde Provincie Noord-Brabant

De heer G. Mevis , wethouder gemeente Tilburg

De heer E. Oolhorst, RPA West-Brabant, wethouder gemeente Oosterhout

De heer B. Eigeman, wethouder gemeente 's-Hertogenbosch

De heer M. Bakermans, wethouder gemeente Uden

De heer H. de Wijkerslooth, RPA Zuidoost-Brabant, portefeuillehouder SRE

De Heer M. Veldhoven, voorzitter Brabants ROC overleg (voorzitter CvB ROC de Leijgraaf)

Mevrouw R. Spijkerman, FNV Steunpunt Zuid

De heer P. van Run, BZW

De heer L. Seeuwen, MKB Brabant

De heer F. de Wijs, ZLTO

De heer H. Duijvestein, CWI Zuidoost– Nederland

De heer L. Dubbeldam, secretaris SER-Brabant

Ambtelijke ondersteuning

Mevrouw E. Scholt (provincie Noord-Brabant)

De heer F. Aarten (secretaris Pact Brabant / senior adviseur PSW)